

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/73/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114208562
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2114208562.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov Mgr. Jozefa Mačeja a Mgr. Fedora Benku, v právnej veci žalobkyne: A. B., nar. X. septembra XXXX, trvale bytom C. D. XXX, zastúpená advokátom: JUDr. Dalibor Pavelka, so sídlom Pribinova 46, Hlohovec, proti žalovanej: E. F., nar. XX. septembra XXXX, trvale bytom C. XXX, zastúpená splnomocnencom: AK Šranko s.r.o., so sídlom Mostová 29, Nitra, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 31. mája 2021, č.k. 8C/66/2014-352, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., III. a IV. potvrdzuje a vo výroku II. ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia vlastníctva k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. C. D., zapísanej na LV č. XXX ako stavba – rodinný dom, súp. č. XXX na parc. č. 445/178 v podiele 1/3 a k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. C. D., zapísaná na LV č. XXX ako stavba – prístavba k rodinnému domu, súp. č. XXX na parc. č. 445/179 v podiele 1; výrokom II. žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %; výrokom III. priznal štátu voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania súdom priznaného znalečného v rozsahu 100 % a výrokom IV. priznal znalcovi voči žalobcovi nárok na zaplatenie znalečného v rozsahu 100 %. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil vecne tak, že po vykonanom dokazovaní výsluchom strán, výsluchom svedkov, znaleckým dokazovaním, oboznámením sa s listinnými dôkazmi (kúpnu zmluvou, rozhodnutím Správy katastra o povolení vkladu) mal za preukázané, že žalobkyňa a žalovaná sa ešte v roku 2013 dohodli na bezodplatnom prevode spoluvlastníckych podielov na rodinnom dome a prístavbe vo vlastníctve žalobkyne na žalovanú, napokon sa dohodli na uzavretí kúpnej zmluvy za 1,- euro, pričom medzi stranami sporu zostalo sporné, z akého dôvodu sa rozhodli uzavrieť kúpnu a nie darovaciu zmluvu. Žalobkyňa a žalovaná mali v čase, keď sa dohodli na prevode vlastníckeho práva dobré vzťahy a bývali spoločne v rodinnom dome s prístavbou, následne došlo k zhoršeniu vzťahov, pričom každá zo strán vinní druhú stranu. Žalobkyňa sa v konaní pôvodne domáhala vrátenia daru na základe uzavretej kúpnej zmluvy ako simulovaného právneho úkonu, následne súd prvej inštancie uznesením zo 7. mája 2014 č.k. 8C/66/2014-21 pripustiť zmenu žaloby na žalobu na určenie vlastníckeho práva. Žalobkyňa dôvodila, že kúpnu zmluvu nepodpísala. Na základe kúpnej zmluvy došlo k prevodu vlastníckeho práva k spoluvlastníckym podielom na nehnuteľnostiach na žalovanú. Medzi stranami bolo sporné, či došlo k podpisu kúpnej zmluvy žalobkyňou, keď žalobkyňa tvrdila, že v čase kedy malo dôjsť k uzavretiu zmluvy, žalobkyňa podpísala zmluvu, o ktorej si myslí, že to bola zmluva na prepis elektriny. V konaní bolo preukázané, že žalobkyňa bola v predmetnom období overiť svoj podpis na obecnom úrade, pričom vyjadrenia strán sporu i svedkov sa rôznia v okolnostiach podpisu zmluvy, ako aj v okolnostiach overenia podpisu žalobkyne. Keď žalobkyňa uviedla, že na obecnom úrade jej pri overení podpisu nepovedali, že ide o kúpnu zmluvu na prepis

domu a zo znaleckého posudku po doplnení vyplýva, že podpis na zmluve je pravdepodobne podpisom žalobkyne. Súd prvej inštancie v konaní skúmal existenciu naliehavého právneho záujmu a dospel k záveru, že samotná skutočnosť, že žalobkyňa tvrdí, že je vlastníčkou nehnuteľnosti, pričom na liste vlastníctva je ako vlastníčka zapísaná žalovaná, zakladá naliehavý právny záujem. Súd prvej inštancie následne posúdil žalobu vo veci samej a dospel k záveru, že táto je nedôvodná, a preto ju výrokom I. zamietol. Mal totiž za preukázané, že medzi žalobkyňou a žalovanou bola uzavretá kúpna zmluva, na základe ktorej došlo k prevodu vlastníckeho práva na žalovanú, pričom zmluvu podpísala aj samotná žalobkyňa. K uvedenému záveru súd dospel na základe znaleckého dokazovania, výsluchu svedkov, ako aj samotných vyjadrení žalobkyne. Zo znaleckého dokazovania po doplnení pôvodného znaleckého posudku vyplynulo, že podpis na kúpnej zmluve pravdepodobne je podpisom žalobkyne. Súd vzal pri rozhodovaní do úvahy námietky žalobkyne, že rozporuje podpis na plnomocenstvách predložených žalovanou, avšak zo znaleckého posudku vyplýva, že znalkyňa porovnávala jednotlivé sporné podpisy (na kúpnej zmluve a plnomocenstvách) medzi sebou a následne ich porovnávala s iným porovnávacím materiálom, ktorý mala k dispozícii. Nedostatky porovnávacieho materiálu nie je možné pripísať na ľarchu žalovanej. Zo svedeckých výpovedí rovnako vyplynulo, že žalobkyňa kúpnu zmluvu podpísala. Hoci sa svedecké výpovede v jednotlivých okolnostiach rôznia, čo možno pripísať odstupu času, z každej výpovede vyplýva, že žalobkyňa kúpnu zmluvu podpísala, resp. zo žiadnej výpovede súdu nevyplýva, že by žalobkyňa zmluvu nepodpísala. Z výpovede svedkyne F. G. vyplýva, že táto overila podpis na kúpnej zmluve, podpis čistého hárku papiera svedkyňa rozporuje. Z výpovede svedka H. H. vyplýva, že žalobkyňa bola na obecnom úrade za účelom overenia podpisu na kúpnej zmluve a videl ako žalobkyňa kúpnu zmluvu podpísala. Uvedený záver vyplýva aj z vyjadrení a návrhov žalobkyne, ktorá sa návrhom na začatie konania najskôr domáhala vrátenia daru na základe uzavretej kúpnej zmluvy a až následne uvádzala, že k uzavretiu zmluvy nedošlo. Rovnako uvádzala, že mala záujem kúpnu zmluvu uzavrieť, podpisovala nejakú zmluvu, o ktorej nevie čo bolo jej obsahom, overovala podpis na obecnom úrade, pričom pri overení podpisu jej pracovníčka povedala, že ide o kúpnu zmluvu. Tvrdenia žalobkyne týkajúce sa podpisu čistého listu na obecnom úrade, neboli v konaní preukázané. Žalobkyňa nenavrhol na preukázanie týchto tvrdení žiadne dôkazy a zo žiadnych vykonaných dôkazov táto skutočnosť nevyplývala. Naopak zo svedeckej výpovede F. G. vyplýva, že toto tvrdenie žalobkyne nie je pravdivé. Súd posúdil všetky dôkazy jednotlivo a vo vzájomných súvislostiach a dospel k záveru, že žalobkyňa podpísala kúpnu zmluvu, na základe ktorej došlo k prevodu vlastníckeho práva na žalobkyňu. Právne svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil § 80 písm. c) z. č. 66/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) účinného v čase podania žaloby a § 588 z. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“). Rozhodnutie o trovách konania právne odôvodnil § 255, § 262 ods. 1, 2 a § 257 z.č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Dospel k záveru, že žalobkyňa je povinná nahradiť žalovanej náhradu trov konania v celom rozsahu, keď nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania. Taktiež považoval za dôvodné v zmysle § 259 CSP uložiť povinnosť na zaplatenie trov štátu a trov znaleckého v konaní neúspešnej žalobkyne.

Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa. Právne dôvodila, len že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP). Uviedla, že po zmene žaloby sa domáhala určenia, že je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností, keď žalobu odôvodňovala tým, že zmluvu nikdy neuzavrela ani nepodpísala. Žalobkyňa mala pochybnosti o pravosti jej podpisu na kúpnej zmluve, ako i pochybnosti o vyhotovení osvedčovacej doložky na kúpnej zmluve. Jej pochybnostiam prisvedčovala i skutočnosť, že ako prvé mali kúpnu zmluvu na Obecnom úrade Horné Otrokovce podpísať dňa 13. mája 2013 žalobkyňa a žalovaná a ďalší účastník kúpnej zmluvy E. F. mal podľa osvedčovacej doložky túto podpísať až dňa 10. júna 2013. Chronologicky je však osvedčovacia doložka E. F. vyhotovená ako prvá, kúpna zmluva pritom mala byť ním podpísaná až 10. júna 2013, teda 3 dni potom, ako správa katastra povolila vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Za nemenej významnú považuje skutočnosť, že žalovaná tvrdila, že zmluvu podpísal ako prvý jej otec E. F. a až následne došlo k podpisu žalobkyne. Svedok E. F. vo svojej výpovedi uviedol, že kúpnu zmluvu podpísal až potom, čo ju podpísala žalobkyňa a žalovaná. Žalobkyňa namietala, že v znaleckom posudku č. 18/2016 znalkyňa skonštatovala, že skúmaný podpis na kúpnej zmluve nie je pravým podpisom žalobkyne. Po zabezpečení originálu kúpnej zmluvy a osvedčovacej knihy súdom, bolo znalkyni uložené, aby opätovne preskúmala pravosť podpisu žalobkyne. Ako porovnávanie slúžili podpisy na plnomocenstvách, ktoré mala žalobkyňa udeliť advokátovi I. F. J. a pokiaľ má žalobkyňa vedomosť, I. F. J. bol zástupcom žalovanej z čoho vyplýva, že znalkyňa porovnávala podpisy, ktorých posúdenie predstavovalo predbežnú otázku za účelom

posúdenia platnosti kúpnej zmluvy s podpismi, ktoré žalobkyňa obdobne, ako tomu bolo v prípade podpisu na kúpnej zmluve, nikdy nevyhotovila, pričom znalkyňa práve z porovnania týchto podpisov usúdila, že podpis žalobkyne na kúpnej zmluve je pravdepodobne pravý. Poukazuje na zmatečnosť doplnenia znaleckého posudku, nakoľko v ňom znalkyňa skonštatovala, že podpisy pravdepodobne vyhotovila pisateľka, od ktorej boli predložené ukážky podpisov, t.j. žalobkyňa. Žalobkyňa však znalkyni nikdy nepredkladala ukážku podpisu na originály kúpnej zmluvy, ktorým nikdy nedisponovala, ani ukážky podpisov na plnomocenstvách, o ktorých žalobkyňa nemala žiadnu vedomosť, keďže poprela, že by takéto plnomocenstvá I. J. udelila, a preto predloženie ukážok na plnomocenstvách musela zabezpečiť žalovaná. Žalobkyňa má za to, že doplnenie znaleckého posudku nebolo spôsobilé zmeniť skutkový stav ustálený v Posudku č. 18/2016, kde znalkyňa uviedla, že skúmaný podpis pravdepodobne nie je pravým podpisom žalobkyne. Dodala, že súd neuveril tvrdeniu žalobkyne, že kúpnu zmluvu nepodpísala s poukazom na to, že sama uviedla, že mala vôľu previesť vlastnícke právo k spoluvlastníckym podielom na nehnuteľnostiach v prospech žalovanej a sama uviedla, že nejakú zmluvu podpisovala. Žalobkyňa však zároveň tvrdila, že prevod vlastníckeho práva v prospech žalovanej mienila realizovať len za podmienky, že v zmluve bude v prospech žalobkyne zakotvené vecné bremeno, spočívajúce v práve doživotného bývania a užívania nehnuteľností a zároveň záväzok, že žalovaná žalobkyňu doopatruje. Žalobkyňa by tak nikdy žiadnu zmluvu, kde by nebola táto podmienka zakomponovaná, nepodpísala. A preto samotná vôľa žalobkyne previesť vlastnícke právo k jej spoluvlastníckym podielom na nehnuteľnostiach v prospech žalovanej nie je samo o sebe dôkazom o tom, že žalobkyňa aj reálne podpísala kúpnu zmluvu, ktorá je posudzovaná v tomto konaní. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a určil, že žalobkyňa je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa v okrese Hlohovec, obec C. D., kat. úz. C. D., a to nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, stavba, rodinný dom so súpisným číslom XXX, postavený na parc. č. 445/178 v podiele 1/3 vzhľadom k celku a nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX, stavba, prístavba k rodinnému domu so súpisným číslom XXX, postavená na parc. č. 445/179 v podiele 1/2 vzhľadom k celku a žalobkyňa má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a štát má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania a znalec má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania. Žiadala, že pre prípad, že by odvolací súd vyhodnotil podané odvolanie ako nedôvodné, nepriznať náhradu trov konania žalovanej, a to s poukazom na § 257 CSP. Dôvodila, že je starobnou dôchodkyňou, ktorá bude mať 77 rokov, v dôsledku konania žalovanej, voči ktorému sa bránila, prišla o strechu nad hlavou a býva v Domove dôchodcov a sociálnych služieb pre dospelých Sereď, je v hmotnej núdzi, čo bolo dôvodom, pre ktorý jej bol rozhodnutím Centra právnej pomoci Hlohovec priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci v tomto konaní. V prípade, že by zostala v platnosti povinnosť zaplatiť trovy konania a znalečné, bude také rozhodnutie vzhľadom na vek žalobkyne a jej sociálny status pre ňu likvidačné. Prípadná exekúcia vedená voči žalobkyne by mala za následok, že nebude schopná uhrádzať poplatky za pobyt v domove dôchodcov, na ktorý je bytostne odkázaná a stala by sa tak bezdomovcom. Za nemenej významnú považuje i tú skutočnosť, že vzhľadom na obsah Znaleckého posudku č. 18/2016, kde znalkyňa uviedla, že skúmaný podpis na kúpnej zmluve pravdepodobne nie je pravým podpisom žalobkyne, nebola podaná žaloba prostriedkom k svojvoľnému a bezúspešnému uplatneniu alebo bráneniu práva. Má za to, že boli splnené podmienky pre aplikáciu ust. § 257 CSP, a preto žiadala rozhodnúť o zmene výrokov II., III. a IV. tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania, štát nemá voči žalobkyne nárok na náhradu trov konania a že znalcovi sa nárok na zaplatenie znalečného voči žalobkyne nepriznáva.

K odvolaniu žalobkyne sa vyjadrila žalovaná. Uviedla, že žalobkyňa vo svojom odvolaní vo vzťahu k okolnostiam podpisovania kúpnej zmluvy uvádza, že kúpna zmluva mala byť zo strany účastníka zmluvy E. F. podpísaná 10. júna 2013, teda 3 dni po povolení vkladu vlastníckeho práva. Je nesporné, že príslušný správny orgán by vklad vlastníctva nepovolil, ak by neboli splnené zákonné podmienky, teda v prípade ak by nebola kúpna zmluva podpísaná jedným z predávajúcich. Dátum uvedený na osvedčovacej doložke pri osvedčení podpisu E. F. na predmetnej zmluve je síce horšie čitateľný, ale ide o dátum 10. máj 2013 a nie 10. jún 2013. Preto je potrebné konštatovať, že v čase povolenia vkladu vlastníckeho práva v zmysle kúpnej zmluvy, bola zmluva podpísaná všetkými jej účastníkmi a chronologicky je osvedčovacia doložka podpisu E. F. uvedená ako prvá správne, keďže ďalší účastníci zmluvy podpisovali zmluvu až následne 13. mája 2013. Čo sa týka znaleckého dokazovania, žalobkyňa v odvolaní poukazuje na údajnú zmatečnosť doplnenia znaleckého posudku, ktorá sa mala týkať toho, že znalkyňa mala porovnávať medzi sebou podpisy, ktoré neboli predložené žalobkyňou, a ktorých vyhotovenie žalobkyňa popierala. Plnomocenstvá, ako i originál kúpnej zmluvy označuje znalkyňa v doplnení znaleckého posudku ako sporné písomnosti. Tieto sporné písomnosti znalkyňa porovnávala

najskôr medzi sebou, či ich vyhotovila tá istá osoba a následne boli tieto podpisy porovnávané s podpisom v osvedčovacej knihe, rovnako za účelom zistenia, či ich vyhotovil totožný pisateľ. Až následne po tomto skúmaní znalkyňa pristúpila k analýze a porovnávaní sporných písomností a S 2-1 s nesporne pravými podpismi predloženými A. B., pričom podpisy predložené žalobkyňou A. B. sú označované ako ukážky podpisov. Doplnenie znaleckého posudku jednoznačne opisuje postup znalkyne, pri ktorom sporné podpisy jednoznačne porovnávala s podpismi predloženými žalobkyňou 4 ks z roku 2012, 3 ks z roku 2013, 17 ks z roku 2014 a 5ks z roku 2015. Uviedla, že na základe uvedeného považuje závery doplneného znaleckého posudku za podporujúce správnosť žalobkyňou napádaného rozsudku. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daný rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 381 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne vo veci samej nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok súdu prvej inštancie je vo veci samej (výrok I.) i v časti trov štátu (výrok III.) a znalečného (výrok IV.) správny, v dôsledku čoho sú splnené podmienky pre potvrdenie (§387 ods. 1 a 2 CSP) ale v časti náhrady trov konania strán sporu je dôvodné ho zrušiť (§ 389 ods. 1 písm. b) CSP) a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konania a rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

Predmetom konania pred súdom prvej inštancie bolo určenie, že žalobkyňa je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa v okrese Hlohovec, obec C. D., kat. úz. C. D., a to nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, stavba, rodinný dom so súpisným číslom XXX, postavený na parc. č. 445/178 v podiele 1/3 vzhľadom k celku a nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX, stavba, prístavba k rodinnému domu so súpisným číslom XXX, postavená na parc. č. 445/179 v podiele 1/2 vzhľadom k celku.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s prihliadnutím na obsah podaného odvolania žalobkyňou a s poukazom na uplatnenú odvolaciu argumentáciu je posúdiť, či súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správny skutkovým zisteniam.

Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré strana môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty). Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu. V odvolacom konaní sa dispozičná zásada prejavuje tým, že odvolací súd je viazaný rozsahom odvolania, t. j. že odvolanie prejedná len v medziach, v ktorých ho odvolateľ napáda. Ustanovenie § 379 CSP zároveň vymedzuje výnimky, kedy odvolací súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania, pričom ide o výnimky len vo vzťahu k rozsahu podaného odvolania. Odvolací súd je podľa ustanovenia § 380 ods. 1 CSP viazaný aj dôvodmi odvolania, t. j. na iné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by mohli byť v súlade s ustanovením § 365 CSP dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd pri svojom rozhodovaní o odvolaní prihliadať nemôže, aj keby takéto porušenie zistil. Jedinú výnimku predstavuje podľa ustanovenia § 380 ods. 2 CSP oprávnenie odvolacieho súdu preskúmať vady konania, ktoré sa týkajú procesných podmienok, a to z úradnej moci.

Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2).

Odvolací súd nezistil v tejto veci dôvod, pre ktorý by nemal súhlasiť s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného postupu a rozhodnutia vo veci samej. Práve pre správnosť a objektívnu argumentačnú presvedčivosť takto súdom prvej inštancie predostretých dôvodov tak zásadne postačuje len konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie odvolacím súdom s odvolaním sa na ne (§ 387 ods. 1 a 2 CSP). Nakoľko tu však bol i nesúhlas žalobkyne s takýmito dôvodmi a tým vyvolaná potreba vysporiadania sa aj s tzv. odvolacími námietkami, pre úplnosť odôvodnenia rozhodnutia, odvolací súd považuje za potrebné doplniť nasledovné:

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so súdom prvej inštancie zisteným skutkovým stavom pokiaľ ide o preukázané skutočnosti právne rozhodných pre posúdenie žalobkyňou uplatneného nároku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových, či právnych záverov súdu prvej inštancie odchyliť.

Žalobkyňa opakovane namieta resp. zotrváva na svojich tvrdeniach, že zmluvu nepodpísala, že znalecký posudok je nesprávny, keďže podpis na kúpnej zmluve je jej podpisom ako i že podpis druhého predávajúceho E. F. na kúpnej zmluve je až zo dňa 10. júna 2013, teda až po povolení vkladu katastrom nehnuteľností. V priebehu konania však svoje tvrdenia ako správne vyvodil súd prvej inštancie, nepreukázala.

Podľa § 150 ods. 1 CSP, strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.

Podľa § 151 ods. 1 a 2 CSP, skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné, ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné.

Podľa § 153 ods. 1 CSP súd rozhodne na základe skutkového stavu, zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti.

V sporovom konaní sa uplatňuje prejednacía zásada. Strana má jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie tá strana, ktorá tieto povinnosti nespĺnila. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ strana nespĺní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany konania za to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jej neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej aj v takých prípadoch, kedy neboli preukázané určité skutočnosti významné podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci či už z dôvodu nečinnosti strany, ktorá nespĺnila povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení stanovenú v § 132 ods. 1 CSP alebo preto, že takáto skutočnosť nemohla byť preukázaná vôbec.

Označené ustanovenia zakotvujú dôkaznú povinnosť strán v sporovom konaní, teda povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na stranách konania. Strana, ktorá neoznačí dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú i tú stranu, ktorá síce navrhla dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení strany. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť strany za výsledok konania, pokiaľ je určovaný výsledkom vykonaného dokazovania.

Podľa § 187 ods. 1 a 2 CSP za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov (1). Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Ak nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd (2).

V tejto súvislosti dáva odvolací súd do pozornosti aj čl. 15 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého nemá žiaden dôkaz predpísanú dôkaznú silu, t. j. každý dôkaz má rovnocenné postavenie a potenciál presvedčivosti. Zákonnú silu (tzv. váhu) pripisuje jednotlivým dôkazom sudca, a to podľa pravidiel rozumnej a presvedčivej aplikácie princípu voľného hodnotenia dôkazov.

Podľa § 191 ods. 1 CSP, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

Dôkazy súd hodnotí podľa vlastnej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo v konaní najavo. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Po skončení dokazovania súd musí starostlivo zväžiť dôležitosť jednotlivých dôkazov, vykonať selekciu medzi nimi a prípadne vylúčiť tie, ktoré pre rozhodnutie vo veci nemajú žiadny význam a zostávajúce dôkazy hodnotí z hľadiska pravdivosti. Zadovážovanie dôkazov je zverené primárne procesnej aktivite sporových strán.

Hodnotenie dôkazov v zmysle ustanovenia § 191 CSP je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a relevantnosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu pritom ale nie je svojvoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo vyšlo v konaní najavo. Tieto skutočnosti musí súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Pritom súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

Súd prvej inštancie si túto svoju povinnosť splnil, výsledky vykonaného dokazovania riadne vyhodnotil a na ich základe odôvodnil rozhodnutie, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje tak, ako už bolo uvedené vyššie. Odvolací súd ďalej uvádza, že vnútorné presvedčenie súdu (ako výsledok hodnotenia dôkazov) by sa totiž malo vytvárať na základe starostlivého uváženia a zhodnotenia dôkazov jednotlivo, aj v ich komplexnosti tak, aby vychádzalo z pravidiel formálnej logiky. V posudzovanom prípade súd prvej inštancie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie dokazovaním riadne zistil skutkový stav veci, aplikoval naň správny predpis a svoje rozhodnutie aj presvedčivo odôvodnil. Okolnosti namietané žalobkyňou v odvolaní nemajú za následok úvahu odvolacieho súdu, ktorá by nebola zhodná s prezentovanou úvahou súdu prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí.

Za skutkových zistení, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, sa rozumie taký výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu vyplývajúcemu z ustanovenia § 191 CSP, podľa ktorého súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy

v ich vzájomnej súvislosti, pričom prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie v prípade, ak by zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplynuli, alebo inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že pri hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti je logický rozpor, alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje hore uvedenému zákonnému ustanoveniu. Ak nie je možné súdu v tomto smere vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné ani polemizovať s jeho skutkovými závermi.

V prejednávanej veci odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie vykonané dokazovanie vyhodnotil v zmysle zásad upravených v citovanom ustanovení § 191 CSP a vec aj správne právne posúdil. Odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, že žalobkyňa nepredložila žiadne listinné dôkazy, z ktorých by bolo možné konštatovať jej vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam. Tu je potrebné uviesť, že procesný útok žalobkyne spočívajúci v tvrdení, že vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam na žalovanú nepreviedla vyznelo nepresvedčivo, keď ani z listinných dôkazov predložených žalobkyňou i žalovanou a ani zo svedeckých výpovedí toto tvrdenie žalobkyne nebolo preukázané, ako správne konštatoval súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku v odsekoch 3, 4, 5, 6, 7 a 9. Z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa napriek márnemu poučení o jej dôkaznej povinnosti nepredložila súdu prvej inštancie a ani nenavrhol vykonať žiadne relevantné dôkazy preukazujúce jej spoluvlastníctvo nehnuteľností. Napokon ani sama žalobkyňa v odvolaní nezdôvodnila, v čom malo spočívať nesprávne vyhodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie, ale obmedzila sa iba na všeobecné tvrdenia o nesprávnom vytvorení skutkového základu v súdenom spore. Odvolacia námietka žalobkyne o nesprávnom zistení skutkového stavu súdom prvej inštancie je tak nenáležitá.

Odvolaciemu súdu nezostávalo iné, len konštatovať zhodne so súdom prvej inštancie, že žalobkyňa si svoju povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť nespĺnila. Ak potom za takejto dôkaznej situácie súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalobu žalobkyne zamietol pre neunesenie dôkazného bremena, rozhodol správne po vecnej i právnej stránke. Odvolacia námietka žalobkyne, že svoje spoluvlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam preukázala, keďže kúpnopredajnú zmluvu nepodpísala a súd prvej inštancie nesprávne rozhodol, keď jej žalobu zamietol, tak nie je opodstatnená. Nesplnenie povinnosti tvrdiť a preukázať skutočnosti, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie vo veci samej, odôvodňujú zamietnutie žaloby po vecnom prejednaní veci.

Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním získal poznatky dôležité pre rozhodnutie, tieto náležite, logicky vyhodnotil. Námietky odvolateľky o neoprávnených skutkových zisteniach (ktorými je odvolací súd viazaný), spochybňujúce závery súdu prvej inštancie sú nedôvodné, nepodložené. Z vykonaného dokazovania hodnoverne vyplýva, že žalobkyňa previedla na žalovanú kúpnopredajnou zmluvou zo dňa 6. mája 2013 svoj podiel na nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. C. D., zapísaná na LV č. XXXX ako stavba – rodinný dom, súp. č. XXX na parc. č. 445/178 v podiele 1/3 a nehnuteľnosť nachádzajúca sa v k. ú. C. D., zapísaná na LV č. XXX ako stavba – prístavba k rodinnému domu, súp. č. XXX na parc. č. 445/179 v podiele 1; a preto je jej žaloba nedôvodná. Odvolacie námietky žalobkyne neboli spôsobilé zmeniť súdom prvej inštancie správne ustálený skutkový stav. Odvolacia námietka týkajúca sa nesprávnych záverov znalkyne v doplnení č. 9 znaleckého posudku č. 18/2016 založená na tvrdení, že boli porovnané podpisy na origináli kúpnej zmluvy a plnomocenstvách udelených I. J. , ktoré však žalobkyňa nepodpísala sú irelevantné. Z doplnenia č. 9 totiž vyplýva, že znalkyňa porovnávala tieto písomnosti nielen medzi sebou ale porovnávala ich aj s ďalšími takmer 30 podpismi predloženými žalobkyňou. Taktiež nedôvodnou a ničím nepodloženou je odvolacia námietka, že druhý predávajúci, otec žalovanej a syn žalobkyne E. F. podpísal spornú kúpnopredajnú zmluvu až po povolení vkladu do katastra. Okresný úrad totiž podľa § 31 z.č. 161/20 katastrálneho zákona vždy pred povolením vkladu preskúma, či zmluva obsahuje podstatné náležitosti zmluvy, či je úkon urobený v predpísanej forme atď. Navyše i z osvedčovacej doložky Obce Veľké Ripňany na kúpnopredajnej zmluve je zrejmé, že podpis E. F. na spornej zmluve bol overený ako pravý 10. mája 2013.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej (výrok I.) ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

Odvolací súd taktiež potvrdil i odvolaním žalobkyne napadnuté výroky III. a IV., teda výroky, ktorými bola žalobkyňa uložená povinnosť na náhradu trov štátu a znalečného. Považoval za správne rozhodnutie súdu prvej inštancie, keď žalobkyňa ako v konaní neúspešnej strane sporu uložil nahradit' trovy štátu i znalečné a to podľa čl. 4 a § 259 CSP. Vo vzťahu ku štátu a znalcovi je aplikácia ustanovenia § 257 CSP vylúčená. Ustanovenie § 257 CSP sa môže použiť len ak ide o náhradu trov konania strán navzájom.

Odvolací súd vyhodnotil ako jedinú dôvodnú odvoláciu námietku žalobkyne vo vzťahu k trovám konania, keď v zmysle výroku II. napadnutého rozsudku žalovanej bol voči žalobkyňi priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Súd prvej inštancie sa dôsledne nezaoberal dôvodmi hodnými osobitného zreteľa a výnimočnými okolnosťami prejednávanej veci, hoci z obsahu spisu sa javia byť danými. Súd prvej inštancie len formálne skonštatoval, že nezistil výnimočné dôvody pre nepriznanie náhrady trov konania žalovanej, keď za dôvod hodný osobitného zreteľa nepovažoval skutočnosť, že žalobkyňa je osobou v hmotnej núdzi. Skonštatoval, že žalobkyňa je osobou vyššieho veku a v konaní bola od začiatku právne zastúpená.

Podľa § 257 CSP, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo z časti priznať.

Aplikácia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré súd náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Súd je povinný skúmať, či vo veci neexistujú zvláštne okolnosti, na ktoré je potrebné pri uložení povinnosti uhradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť (viď napr. rozhodnutie ÚS ČR sp.zn. I. ÚS 401/2006). Musí však ísť o výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane strán. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať nielen na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých strán, ale tiež na okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu práva na súde. Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich hľadísk je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči strane a aby neodporovalo dobrým mravom.

Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie pri posudzovaní možnosti aplikácie § 257 CSP nedostatočne skúmal vec z vyššie naznačených hľadísk a jeho záver o nezistení dôvodov pre aplikáciu § 257 CSP je predčasný. Z obsahu spisu vyplynulo, že súd prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania rozhodol bez toho, že by dostatočne posúdil okolnosti, ktoré viedli žalobkyňu k uplatneniu práva na súde ale najmä, že by dostatočne zisťoval osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých strán konania. Súd prvej inštancie neposúdil komplex okolností relevantných pre rozhodovanie o náhrade trov konania podľa § 257 CSP a to napriek tomu, že z obsahu spisu je zrejmé, že žalobkyňa je starou matkou žalovanej, na ktorú previedla svoje podielové spoluvlastníctvo za 1 euro; žalobkyňa je starobnou dôchodkyňou žijúcou v domove dôchodcov atď.

Povinnosťou súdu prvej inštancie bude dôsledne posúdiť okolnosti hodné osobitného zreteľa, prihliadnuť na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých strán, a tiež na okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu práva na súde, a ich postoj v konaní. Posúdiť zvláštne okolnosti konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich hľadísk je aj to, aby sa rozhodnutie o trovách konania nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči strane, a aby neodporovalo dobrým mravom. Je potrebné vyhodnotiť možnosť využitia moderačného práva súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Moderačné právo je výrazom toho, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, dotvára sa právo sudcovským výkladom, pričom zákon stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru, než by plynul

z dispozície právnej normy. Súd prvej inštancie vezme zreteľ, že zákon vyžaduje na také rozhodnutie dve podmienky: musí ísť o dôvody hodné osobitného zreteľa a o výnimočné okolnosti, pričom výklad týchto podmienok je ponechaný na súdnej praxi a je potom vecou konkrétneho prípadu, či došlo k takým okolnostiam, ktoré môžu byť podkladom na rozhodnutie o zmiernení účinkov právnych noriem, ktoré upravujú náhradu trov konania.

Súd prvej inštancie posúdi aplikáciu ustanovenia § 257 CSP aj s ohľadom na sociálny aspekt. Tento vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu, v danej veci žalobkyňa, nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. V tejto súvislosti súd prvej inštancie zohľadní osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch strán, prihliadne na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa (porovnaj uznesenie Ústavného súdu SR z 8. decembra 2011, sp. zn. II. ÚS 563/2011-14).

Pre úplnosť je potrebné uviesť, že rozhodnutie o trovách konania odvolacím súdom by za tohto stavu veci v celom rozsahu nahrádzalo prvoinštančné rozhodnutie, čím by bolo stranám odoprené právo namietat správnosť skutkových a právnych záverov na inštančne vyššom súde a tým aj možnosť preskúmania správnosti záverov odvolacieho súdu. Posúdenie podstaty veci v rámci dvojinstančného súdneho konania je súčasťou práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku II. podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a v zrušenej časti vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).